

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 2003

20 AOÛT 2003

Proposition de loi modifiant l'article 70 du Code civil

(Déposée par Mme Sabine de Bethune)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi reprend le texte d'une proposition qui a déjà été déposée au Sénat le 13 septembre 2001 (doc. Sénat, n° 2-899/1 — 2000/2001).

En vertu de l'article 70 du Code civil, les futurs époux doivent, pour pouvoir se marier, remettre leur acte de naissance à l'officier de l'état civil.

L'époux qui se trouve dans l'impossibilité de fournir son acte de naissance peut le remplacer par un acte de notoriété. Il doit s'adresser à cet effet au juge de paix. «L'acte de notoriété contiendra la déclaration faite par deux témoins (...) des prénoms, nom, profession et domicile du futur époux et de ceux de ses père et mère, s'ils sont connus; le lieu et, autant que possible, l'époque de sa naissance et les causes qui empêchent d'en rapporter l'acte» (article 71 du Code civil).

L'acte de notoriété doit ensuite être présenté au tribunal de première instance du lieu où doit se célébrer le mariage. Le tribunal homologuera ou non cet acte «selon qu'il trouvera suffisantes ou insuffisantes les déclarations des témoins et les causes qui empêchent de rapporter l'acte de naissance» (article 72 du Code civil).

BELGISCHE SENAAAT

BUITENGEWONE ZITTING 2003

20 AUGUSTUS 2003

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 70 van het Burgerlijk Wetboek

(Ingediend door mevrouw Sabine de Bethune)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel neemt de tekst over van een voorstel dat reeds op 13 september 2001 in de Senaat werd ingediend (stuk Senaat, nr. 2-899/1 — 2000/2001).

Overeenkomstig artikel 70 van het Burgerlijk Wetboek dienen aanstaande echtgenoten, om te kunnen huwen, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand hun akte van geboorte te bezorgen.

De echtgenoot die in de onmogelijkheid verkeert zich de akte van geboorte te verschaffen, kan deze vervangen door een akte van bekendheid. Hij of zij dient zich daartoe tot de vrederechter te wenden. «In de akte van bekendheid verklaren twee getuigen (...) de voornamen, de naam, het beroep en de woonplaats van de aanstaande echtgenoot, en die van zijn ouders, indien deze bekend zijn; de plaats en, zo mogelijk het tijdstip van zijn geboorte en de redenen die beletten de akte ervan over te leggen» (artikel 71 van het Burgerlijk Wetboek).

Vervolgens dient de akte van bekendheid te worden vertoond aan de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar het huwelijk moet worden voltrokken. De rechtbank zal deze akte al dan niet homologeren «naargelang zij oordeelt dat de verklaringen van de getuigen en de redenen die het overleggen van de akte van geboorte beletten, al dan niet voldoende zijn». (artikel 72 van het Burgerlijk Wetboek).

Il arrive que des personnes d'origine étrangère qui ont été adoptées en Belgique ne puissent pas ou ne puissent que très difficilement obtenir leur acte de naissance. Il peut donc arriver qu'elles doivent recourir à la procédure susvisée, ce qui, dans la pratique, engendre parfois des difficultés. C'est ainsi que certains tribunaux exigeraient que les témoins soient originaires du pays d'origine de l'intéressé. Pour celui-ci, trouver ces témoins n'est toutefois pas chose aisée lorsqu'il n'a plus aucun lien avec son pays d'origine — ce qui est généralement le cas.

Pourtant, les personnes en question pourraient facilement établir le moment de leur naissance sur la base de leur acte d'adoption ou d'un acte de notoriété précédemment obtenu et homologué.

C'est pourquoi nous proposons de permettre aux personnes d'origine étrangère qui ont été adoptées en Belgique et qui se trouvent dans l'impossibilité de se procurer un acte de naissance en vue d'un mariage, de remplacer cet acte de naissance par une copie du jugement par lequel leur acte d'adoption a été homologué.

La proposition de loi vise dans un second temps les personnes qui ont acquis la nationalité belge par naturalisation et qui veulent contracter mariage. Elles ne possèdent bien souvent pas d'acte de naissance ou éprouvent les pires difficultés à en obtenir un. Or, dans le cadre de la naturalisation, certains ont suivi la procédure décrite plus haut et obtenu ainsi un acte de notoriété.

Dans de tels cas, l'acte de notoriété doit pouvoir tenir lieu d'acte de naissance en vue d'un mariage, pour autant, évidemment, que les personnes en question soient dans l'incapacité d'obtenir un acte de naissance.

La proposition de loi se limite à ces deux situations spécifiques, qui font le plus souvent problème dans la pratique.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Personen van buitenlandse afkomst die in België werden geadopteerd, kunnen soms hun geboorteakte niet of zeer moeilijk bekomen. Het gebeurt dan ook dat zij gebruik moeten maken van voornoemde procedure, hetgeen in de praktijk soms aanleiding geeft tot moeilijkheden. Zo zouden sommige rechtbanken eisen dat de getuigen afkomstig zijn van het land van origine van de betrokkene. Het vinden van deze getuigen is echter, wanneer de betrokkene geen enkele band meer heet met zijn land van herkomst — wat veelal het geval is —, geen eenvoudige opgave.

Nochtans zouden de personen in kwestie het tijdstip van hun geboorte zonder enig probleem kunnen bewijzen aan de hand van hun adoptieakte of een eerder bekomen en gehomologeerde akte van bekendheid.

Er wordt daarom voorgesteld personen van buitenlandse afkomst die in België werden geadopteerd en die in de onmogelijkheid verkeren om zich een akte van geboorte te verschaffen met het oog op een huwelijk, toe te laten deze akte van geboorte te vervangen door een afschrift van het vonnis waarbij hun adoptieakte werd gehomologeerd.

Het voorstel viseert in tweede instantie personen die de Belgische nationaliteit hebben verkregen via naturalisatie en die willen huwen. Zij beschikken vaak niet over een geboorteakte of kunnen die slechts moeilijk bekomen. In het kader van de naturalisatie hebben sommigen wel een beroep gedaan op de procedure zoals hoger uiteengezet, en hebben ze aldus een akte van bekendheid verkregen.

In dergelijke gevallen moet het mogelijk zijn dat de akte van bekendheid met het oog op een huwelijk kan gelden als een geboorteakte. Dit uiteraard voor zover de personen in kwestie in de onmogelijkheid verkeren zich een akte van geboorte te verschaffen.

Het voorstel wordt beperkt tot deze twee specifieke situaties, die in de praktijk het meest aanleiding geven tot problemen.

Sabine de BETHUNE.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

L'article 70 du Code civil est complété par les alinéas suivants :

«Si cet époux a été adopté conformément à la loi belge et qu'il se trouve dans l'impossibilité de se procurer l'acte de naissance, l'acte de naissance peut également être remplacé par une copie du jugement passé en force de chose jugée par lequel l'acte d'adoption a été homologué.

Si cet époux a acquis la nationalité belge par naturalisation, qu'il a obtenu un acte de notoriété en vue de l'acquisition de la nationalité belge par naturalisation, et pour autant que cet époux est dans l'impossibilité de se procurer l'acte de naissance, ce dernier peut être remplacé par une copie du jugement passé en force de chose jugée par lequel l'acte de notoriété a été homologué.»

21 juillet 2003.

Art. 2

Artikel 70 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld met de volgende leden :

«Indien deze echtgenoot overeenkomstig de Belgische wet werd geadopteerd en in de onmogelijkheid verkeert zich de akte van geboorte te verschaffen, kan de akte van geboorte tevens worden vervangen door een afschrift van het in kracht van gewijsde gegane vonnis waarbij de adoptieakte werd gehomologeerd.

Indien deze echtgenoot de Belgische nationaliteit heeft verworven via naturalisatie en met het oog op het verkrijgen van de Belgische nationaliteit via naturalisatie een akte van bekendheid heeft verkregen, en voor zover deze echtgenoot in de onmogelijkheid verkeert zich de akte van geboorte te verschaffen, kan de akte van geboorte tevens worden vervangen door een afschrift van het in kracht van gewijsde gegane vonnis waarbij de akte van bekendheid werd gehomologeerd.»

21 juli 2003.

Sabine de BETHUNE.